

Het Drents-Friese Wold en Fochteloërveen

Een lang verwacht vogelreisje

Na twee jaar uitstel (u weet wel waarom) is het dan eindelijk zover: op 19 mei vertrekt een zwerm vogelaars naar Appelscha voor een meerdaags reisje van onze Vogelwerkgroep. We worden om 11 uur verwacht bij natuurgebied Diependal. Vanaf de parkeerplaats lopen we naar een tunnel van 60 meter lengte die ons naar onze eerste vogelkijkhut brengt.

■ *Marjolein Verdam*

Op weg naar de tunnel zien we al een paar mooie soorten als Gele Kwikstaart, Blauwborst, Holenduif en een Geelgors waarvan de prachtige roodbruine stuit goed te zien is. Rondom ons zingen de Veldleeuweriken, twee Patrijzen vliegen verschrikt op en een baltsende Kleine Plevier vliegt langs. In de vogelkijkhut zitten twee dames al sinds zes uur 's ochtends op een Koekoek te wachten. Ze schrikken een beetje als onze groep komt binnenvallen maar ze ontdooien als wij uiteindelijk de Koekoek voor ze vinden. De hut is rond met aan alle zijden openingen maar met zo'n grote groep is het soms moeilijk om van de ene kant naar de andere kant te komen en niet iedereen ziet alle soorten. Maar alles bij elkaar wordt er wel een hoop gezien. De Roodhalsfuut broedt hier en zwemt in de verte. Een Bruine Kiekendief vliegt jagend over de hei en we zien Roerdomp, Dodaars, Zomertaling, Grote Zilverreiger, Lepelaar, Torenvalk en nog wat kleine rietvogeltjes als Rietzanger, Rietgors en Snor. Bij zoveel moois is het wel moeilijk om stil te blijven.

We verlaten de hut en lopen een stukje verder naar een vogelkijkscherm. Onderweg horen we een Grote Karekiet en met veel moeite krijgen we hem ook in de kijker. Eveline is vlinderkenner en

we zien onder andere sint jacobsvlinder, citroenvlinder, distelvlinder, oranje-tipje, kleine vos en de voorjaarsversie van het landkaartje. Bij het kijkscherm zien we de Roodhalsfuut van dichterbij en verder nog Geoorde Fuut, Zomertaling, Tafeleend en Kuifeend. In de buurt roept een Fazant.

Vogelen tot laat in de avond

De volgende stop is vogelkijkhut Fochteloërveen. Volgens sommigen een ornitho-vacuüm: er is geen vogel te zien (ok, een paar dan). Ondertussen is het gaan regenen. Er werd ook onweer voorspeld maar dat lijkt te verdwijnen. We besluiten om naar uitkijktoren De Zeven te gaan. Deze heeft een prachtig uitzicht over het veenlandschap maar is wel erg hoog. Gelukkig blijft het onweer uit. We zien hier een paartje Kraanvogel met een jong. Ze zijn lastig te spotten in het hoge gras maar uiteindelijk heeft iedereen ze gezien.

Dan gaan we naar het hotel in Appelscha waar we de sleutel van onze kamers krijgen. Annegreet dwaalt rond maar kan kamer 19 niet vinden. Stuk voor stuk komen we weer beneden voor de borrel. Iemand zoekt Annegreet maar kan noch haar, noch kamer 19 vinden. Traditiegetrouw eten we op de

eerste avond pizza. Annegreet is weer boven water. Na het eten toont Johan ons een documentaire over het ontstaan van het Fochteloërveen. Deze is opgenomen in het Stellingwerfs. We zien hoe het hoogveen ontstaan is in de ijstijd en hoe de mens het beetje bij beetje afbreekt, eerst door turf af te steken en vervolgens door het te verbranden om boekweit te verbouwen. De onbegaanbaarheid van het gebied komt van pas in de Tweede Wereldoorlog, als onderduikers zich er kunnen verbergen tijdens huiszoekingen. Dan begeeft de Wifi het en kunnen we niet verder kijken.

Rond half 10 's avonds gaan we met een klein groepje naar de Ganzenpoel bij Wateren, waar Johan een Houtsnip hoort. In dit gebied is een Nachtzwaluw

gemeld en we hebben geluk, het is nog niet eens donker maar we horen hem al ratelen. Hij vliegt ook een paar keer op, de witte vlekken op vleugels en staart geven bijna licht in de schemering. Een prachtige afsluiting van deze mooie dag. We proberen nog een Porseleinhoen te vinden bij de Oude Willem maar deze laat het afweten. Wel horen we veel kikkers, waaronder de boomkikker. Als we weggijden zien we in het licht van de koplampen af en toe een kikker de weg oversteken. Hopelijk springen ze tussen de wielen door.

Dag twee: Grauwe Klauwier, Fluiters en Wielewaal

Na een prima ontbijt fietsen we in het Drents-Friese Wold. Twee Ooievaars vliegen over. We zien Zwarte Roodstaart,

EXCURSIELEDEN in actie. Foto: Johan Stuart

Bonte Vliegenvanger en Grauwe Klauwier en horen Groene Specht, Boomleeuwrik, Koekoek, veel Boompiepers en een Kwartel. We houden een koffiestop bij de Oude Willem maar zelfs tijdens de koffie kunnen we door blijven vogelen: Spotvogel, Fluiter en Grauwe Vliegenvanger zingen rondom ons in de bomen. We eten arretjescake en Eef vindt een gifgroene komkommerspin. We fietsen verder door het bos en horen Zwarte Mees, Gekraagde Roodstaart en een Fluiter die zich ook mooi laat zien. In het Wapserveld zien we een Wespendief. Nee, een Havik. Nee, toch een Wespendief. (Uiteindelijk blijkt het toch een Havik). Johan hoort 'Dudeljo'.

We maken een wandeling door het Wapserveld en Abé laat ons een paal zien waarin een paartje Draaihals gebroed heeft. We lopen tussen de Spaanse koeien (en stieren!) met jongen door en een aantal van ons ziet een Wielewaal. De rest moet het doen met het geluid. Tom hoort een Kramsvogel maar dat blijkt de camera van Hans te zijn. We zien nog een schattig kalfje (aaaah!), maar dan komt de moeder eraan (ooooh!) dus wandelen we gauw weer verder. We horen Boomklever en Groenling, Johan en Eef horen een Draaihals. Annemieke ziet een Kievit naar rechts vliegen. De lucht ziet er ondertussen dreigend uit en een aantal mensen wil voor de regen thuis zijn. Moe van de wandeling sluit ik me bij hen aan. We missen hierdoor Tapuit en mijn wenssoort, de Zwarte Specht. Maar vroeg thuis zijn voor de borrel en voor het begint te plenzen heeft ook zo zijn voordelen.

Tijdens de borrel spelen we het vogelgeluidenspel. Johan laat geluiden horen op zijn telefoon en wij moeten raden welke vogel het is. Daarna nemen we de auto (want het regent nog steeds) naar Restaurant de Hildenberg waar een

buffet voor ons klaarstaat. Na het eten kijken we het laatste stukje van de documentaire en zien hoe er, na het konijnenknuppelen in de Tweede Wereldoorlog, in de jaren vijftig eindelijk aan natuurbescherming wordt gedacht. Dan vertrekt een klein groepje op zoek naar de Roerdomp. Maar het weer is slecht en ze moeten het doen met Waterhoen en Waterral, ook nieuwe soorten voor onze lijst. Een ander groepje blijft thuis voor de inmiddels ook al traditionele whiskyproeverij. Ik sluit me aan bij deze laatste groep.

Dag drie met Raaf, Paapje en Zeearend

Dan is het alweer zaterdag. We fietsten rond in het het Fochtelervene, zoals het gebied heet in het Stellingwerfs. We zien de meest exotische soort van het hele weekend: zo'n 20 Parelhoenders foerageren in een veldje. In het bos zijn de Vuurgoudhaantjes goed te horen.

We gaan opnieuw naar De Zeven, waar ik een Kuifmees ontdek in de kruin van een den. We zien het paartje Kraanvogel met jong weer. Er vliegt een Raaf langs in de verte. De roofvogels komen van rechts vandaag en Tom ziet ze aankomen door een zijraampje. Hij roept ze af en wij hoeven alleen maar te wachten tot ze in beeld vliegen. We zien een Wespendief (oh nee, toch een Buizerd), een Havik met prooi, een Slangenarend heel ver weg en de grootste vogel van dit kampje: een volwassen Zeearend, met recht 'vliegende deur' genoemd. Hij landt in het veld en door de telescoop zien we zijn prachtige witte kop en de enorme snavel.

We dalen af naar de voet van De Zeven en ook daar zien we de kop van de Zeearend nog. En eindelijk dan een Wespendief. We staan bij een vennetje waar veel libellen zitten en vooral de witsnuiten komen graag op ons zitten. Wellicht

komen ze af op de muggen, die ook graag op ons komen zitten.

Als we verder fietsen horen we het 'krok krok' van een Raaf en we zien er verschillende overvliegen, evenals vier Lepelaars en drie Kraanvogels. We nemen het fietspad dwars door het Veen en hopen op een Paapje, dat we uiteindelijk ook zien. Een Boomvalk doet zijn naam eer aan en zit in een boom. Een groentje (een vlinder uit de familie van de blauwtjes) doet zijn naam ook eer aan en is prachtig groen. We horen veel Geelgorzen.

Bij Brouwerij Maallust doen we een verlaat bakkie met koek. Dan rijden we verder en zien weer een Wespendif, een Sperwer, een Bruine Kiekendief en de Zeearend die wordt aangevallen door een Buizerd. De Buizerd lijkt minuscule vergeleken met de arend. Een groep Kokmeeuwen vliegt op. Van een

stuk dichterbij zien we nog een paartje Kraanvogel met twee jongen. Ze hebben ons wel in de gaten en lopen van ons af. We lopen een stukje naar een andere vogelkijkhut en zien daar twee Zomertalingen vliegen. Langs het pad hoemt een Roerdomp en Eef hoort een Porseleinhoen. Twee Raven worden weggejaagd door een Kievit. Ten slotte fietsen we terug naar het hotel voor de borrel en daar vertellen Emmy en Frobert dat ze de meest zeldzame soort van deze reis hebben gezien, namelijk de Ekster. Die kan eindelijk op de lijst!

Bij restaurant De Bosberg eten wij ons buikje vol en daarna gaan we met een klein groepje terug naar de Ganzenpoel voor de Nachtzwaluw. Hij is niet zo mooi te zien als de eerste avond maar dat hij over ons heen vliegt is wel spectaculair. Er blijkt inderdaad een Houtsnip zijn rondes te doen en ook hij vliegt vlak langs ons heen. Ook horen we een

KRAANVOGEL met jong. Foto: Tom van den Boomen

Waargenomen soorten Vogelreis Drents-Friese Wold

Dodaars	Tafeleend	Kleine Plevier	Grote Bonte Specht	Grote Lijster	Boomklever
Fuut	Kuifeend	Kievit	Boomleeuwerik	Snor	Boomkruiper
Roodhalsfuut	Wespendief	Watersnip	Veldleeuwerik	Kleine Karekiet	Wielewaal
Geoorde Fuut	Zeearend	Houtsnip	Oeverzwaluw	Grote Karekiet	Grauwe
					Klauwier
Aalscholver	Slangenarend	Grutto	Boerenzwaluw	Spotvogel	Gaai
Roerdomp	Bruine Kiekendief	Regenwulp	Huiszwaluw	Braamsluiper	Ekster
Grote Zilverreiger	Havik	Tureluur	Graspieper	Grasmus	Kauw
Blauwe Reiger	Sperwer	Kokmeeuw	Gele Kwikstaart	Tuinfluitier	Zwarte Kraai
Ooievaar	Buizerd	Kleine Mantelmeeuw	Witte Kwikstaart	Zwartkop	Raaf
Lepelaar	Torenvalk	Zilvermeeuw	Winterkoning	Fluiter	Spreeuw
Knobbelzwaan	Boomvalk	Visdief	Heggenmus	Tijftjaf	Huismus
Grauwe Gans	Patrijs	Holenduif	Roodborst	Fitis	Vink
Grote Canadese Gans	Kwartel	Houtduif	Blauwborst	Vuurgoudhaantje	Groenling
Brandgans	Fazant	Turkse Tortel	Zwarte Roodstaart	Grauwe Vliegenvanger	Putter
Nijlgans	Waterral	Koekoek	Gekraagde Roodstaart	Bonte Vliegenvanger	Kneu
Krakeend	Porseleinhoen	Nachtzwaluw	Paapje	Staartmees	Appelvink
Wintertaling	Waterhoen	Gierzwaluw	Roodborsttapuit	Kuifmees	Geelgors
Wilde Eend	Meerkoet	Draaihals	Tapuit	Zwarte Mees	Rietgors
Zomertaling	Kraanvogel	Groene Specht	Merel	Pimpelmees	Bosuil
Slobeend	Scholekster	Zwarte Specht	Zanglijster	Koolmees	Boompieper

Bosuil. Wel vervelend dit keer zijn de vele muggen die graag een hapje mens lusten. Ondanks dat was ook dit weer een zeer geslaagde dag.

Op de laatste dag weer naar uitkijktoren De Zeven

En dan is het zondag, de laatste dag alweer. Na het ontbijt moeten we alles opruimen en inpakken en laten we het hotel achter ons. Kamer 19, waar dan ook, ligt er verlaten bij. We rijden nog een keer naar De Zeven (zo genoemd omdat de toren de vorm van een 7 heeft), de trap naar boven lijkt steeds langer te worden. Misschien groeit het veen daar 's nachts wel een meter. We zien nu dat het paartje Kraanvogel hier twee jongen heeft. Zeven Ooievaars vliegen over De Zeven en een Witte Kwikstaart met een libel in zijn snavel wacht in het topje van een boom. Waarschijnlijk zit zijn nest ergens in de toren. Een Wespndief bakkeleit met een Ooievaar. We dalen af en kijken weer even bij het vennetje. Een Waterral roept en we zien hem tussen wat boomstammetjes.

We rijden nog een stukje naar een ander mooi plekje voor het toetje van de reis: de Slangenarend. Hij is nu heel dichtbij, laat zich omlaag vallen, en komt weer omhoog met een slang in zijn snavel. Tijdens zijn vlucht terug omhoog werkt hij de slang naar binnen. Hij vliegt steeds verder van ons af maar opeens geeft iemand een gil. Er is er nog een! Twee Slangenarenden - een mooie afsluiter.

Tom, Emmy en ik besluiten op dit moment om naar huis te gaan. Sommigen zijn al weg en anderen gaan nog op zoek naar een Draaihals (die ze helaas niet vinden). Wij drieën zien onderweg nog een nieuwe soort: een groepje Roeken foerageert in een weiland langs de weg. Deze mag helaas niet meer op de lijst. Op die lijst staan dit keer in totaal 120 soorten, goed voor een plekje in de top 3 van het klassement, bijgehouden sinds 2009. Een superweekend dus, met dank aan de organisatie:

Annegreet, Annemieke, Eduard, Eef en Johan. Op naar de volgende reis!